

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

* หมายเหตุมลพิษ

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีที่ 14 ฉบับที่ 40 เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2560
www.pcd.go.th

ศาสตร์พระราชากับการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

แอปพลิเคชัน

AIR4THAI

air 4 asean

Thai water quality

HWNETW@RK

WATER POLLUTION CONTROL

สายด่วน

1650

ศาสตร์พระราชากับการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

ส่วนน้ำเสียอุตสาหกรรม

“...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้า ไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...”¹

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ณ สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2529

น้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตต่างๆ แต่ในปัจจุบันแหล่งน้ำธรรมชาติในหลายพื้นที่ประสบปัญหาน้ำเน่าเสีย ซึ่งสาเหตุมาจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ แต่ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงให้แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำเสียไว้หลายแนวทางด้วยกัน ดังพระราชดำริ พระราชกรณียกิจ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียดังต่อไปนี้

ทรงแนะนำการแก้ไขมลพิษทางน้ำตามแนวทฤษฎี “น้ำดีไล่น้ำเสีย”⁴

1. แนวทฤษฎี “น้ำดีไล่น้ำเสีย”²

เป็นหลักการบำบัดน้ำเสียโดยการทำให้เจือจาง (Dilution) โดยใช้หลักการตามธรรมชาติแห่งแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity Flow) ได้แก่ การใช้น้ำที่มีคุณภาพดี ช่วยผลักดันน้ำเน่าเสียออกไปและช่วยให้น้ำเน่าเสียมีสภาพเจือจางลงโดยการรับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา หรือจากแหล่งน้ำภายนอกส่งไปตามคลองต่างๆ เช่น คลองบางเขน คลองบางซื่อ คลองแสนแสบ คลองเทเวศร์ หรือคลองบางลำภูซึ่งกระแสน้ำจะไหลแผ่กระจายขยายไปตามคลองซอยที่เชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาอีกด้านหนึ่ง ดังนั้นเมื่อการกำหนดวงรอบเกี่ยวกับการไหลของน้ำไปตามคลองต่างๆ นับแต่ปากคลองที่น้ำไหลเข้ามาจนถึงปลายคลองที่น้ำไหลออกได้อย่างเหมาะสม โดยที่น้ำสามารถไหลเวียนไปตามลำคลองได้ตลอดแล้ว ย่อมสามารถเจือจางน้ำเน่าเสียและซักพาส์สิ่งโสโครก ซึ่งจะเป็นวิธีการช่วยบรรเทาน้ำเน่าเสียในคลองต่างๆ ในตอนช่วงฤดูแล้งได้อย่างดี³

2. การบำบัดน้ำเสียด้วยผักตบชวา²

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงสนพระราชหฤทัยในการปรับปรุงคุณภาพของแหล่งน้ำที่มีอยู่แล้ว เช่น บึงและหนองต่างๆ เพื่อทำเป็นแหล่งบำบัดน้ำเสีย โดยหนึ่งในจำนวนนั้นได้แก่ โครงการบึงมักกะสันอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหลักการบำบัดน้ำเสียตามแนวทฤษฎีการ

พัฒนาโดยการกรองน้ำเสียด้วยผักตบชวา² ซึ่งระบบบำบัดน้ำเสียบึงมักกะสันเป็นระบบบำบัดน้ำเสียแบบธรรมชาติที่เรียกว่า ระบบ Oxidation Pond หรือ “ระบบสายลมและแสงแดด”⁶ และมีผักตบชวาที่สามารถช่วยในการบำบัดน้ำเสีย โดยการทำหน้าที่ดูดซับความโสโครก รวมทั้งสารพิษจากน้ำเน่าเสีย เสมือนเป็นตัวกรองน้ำ น้ำที่ไหลผ่านกอผักตบชวาอย่างช้าๆ ทำให้ของแข็งแขวนลอยต่างๆ ที่ปนอยู่ในน้ำถูกสกัดกั้นกรองออก นอกจากนั้นระบบรากที่มีจำนวนมากจะช่วยกรองสารอินทรีย์ที่ละเอียด และจุลินทรีย์ที่อาศัยเกาะอยู่ที่ราก จะช่วยดูดสารอินทรีย์ไว้ด้วยอีกทางหนึ่ง รากผักตบชวาจะดูดสารอาหารที่อยู่ในน้ำ ทำให้ไนโตรเจนและฟอสฟอรัสในน้ำเสียถูกกำจัดไป⁵ แต่ในบึงต้องไม่ปลูกผักตบชวามากเกินไปเพราะจะบดบังแสงแดด ประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียของบึงมักกะสัน พบว่าสามารถลดค่าบีโอดี (Biochemical Oxygen Demand : BOD) ได้ระหว่าง 19 - 85% โดยเฉลี่ยได้ 51% มีประสิทธิภาพด้านการกำจัดแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliformbacteria) และแบคทีเรียกลุ่มฟิคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform bacteria) แบคทีเรียเฉลี่ย 90% และ 89% ตามลำดับ⁶

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ⁸

3. การบำบัดน้ำเสียด้วยการผสมผสานระหว่างพืชน้ำ กับระบบเติมอากาศ

ด้วยทรงห่วงใยในปัญหาน้ำเน่าเสียที่เกิดขึ้นใน
หนองหาน จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นแหล่งรับน้ำเสียจาก
ครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองสกลนครที่มีสภาพเกินขีด
ความสามารถในการรองรับของเสีย พระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจึงทรงพระราชทานแนว
พระราชดำริ ทฤษฎีการบำบัดน้ำเสียด้วยการผสมผสาน
ระหว่างพืชน้ำกับระบบการเติมอากาศ ณ บริเวณหนองสนม-
หนองหาน จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่าง
วิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยีแบบประหยัด โดยมีกรมประมง
ร่วมกับกรมชลประทานดำเนินการศึกษาและก่อสร้างระบบ
บำบัดน้ำเสียในบริเวณดังกล่าว โดยมีระบบบำบัดด้วยพืชน้ำ
ซึ่งเป็นวิธีการบำบัดน้ำเสียด้วยวิถีธรรมชาติในพื้นที่ 84.5 ไร่
และได้มีการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 25372

4. การบำบัดน้ำเสียด้วยระบบบ่อบำบัดและวัชพืช บำบัด

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
ผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้าน
แหลม จังหวัดเพชรบุรี พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดชทรงตระหนักถึงปัญหาภาวะมลพิษที่มี

ผลต่อการดำรงชีพของประชาชน อันเนื่องมาจากชุมชนเมือง
ต่างๆ ยังขาดระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะมูลฝอย
ที่ดีและมีประสิทธิภาพ จึงทรงให้มีการดำเนินการตามโครงการ
ดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ 1,135 ไร่โดยเป็นโครงการศึกษาวิจัยวิธีการ
บำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะมูลฝอยและการรักษาสภาพป่าชายเลน
ด้วยวิถีธรรมชาติ²

กังหันน้ำชัยพัฒนา⁹

5. กังหันน้ำชัยพัฒนา

ในปัจจุบัน สภาพมลภาวะทางน้ำมีความรุนแรง
มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องกลเติมอากาศเพิ่มออกซิเจน
เพื่อการบำบัดน้ำเสีย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดชทรงสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับอุปกรณ์การ
เติมอากาศ และทรงค้นคิดทฤษฎีบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการ
เติมอากาศ โดยใช้วิธีทำให้อากาศสามารถละลายลงไปในน้ำ
เพื่อเร่งการเจริญเติบโตและการเพาะตัวอย่างรวดเร็วของ
แบคทีเรียจนมีจำนวนมากพอที่จะทำลายสิ่งสกปรกในน้ำให้
หมดสิ้นไปโดยเร็ว ตามแนวทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ “กังหันน้ำชัยพัฒนา” ซึ่งเป็นรูปแบบสิ่งประดิษฐ์
ที่เรียบง่าย ประหยัด เพื่อใช้ในการบำบัดน้ำเสียที่เกิดจาก
แหล่งชุมชนและแหล่งอุตสาหกรรม และได้มีการนำไปใช้งาน
ทั่วประเทศ²

6. การกำจัดน้ำเสียโดยวิธีธรรมชาติ

ทรงมีพระราชดำริให้ทำการศึกษา ทดลองวิจัยดูว่า จะใช้ปลาบางชนิดกำจัดน้ำเสียได้หรือไม่ ปลาเหล่านี้น่าจะ เข้าไปกินสารอินทรีย์ในบริเวณแหล่งน้ำเสีย ซึ่งปรากฏว่าปลา บางสกุลมีอวัยวะพิเศษในการหายใจ เช่น ปลากระดี่ ปลาสลิด

เหมาะแก่การเลี้ยงในน้ำเสีย และชอบกินสารอินทรีย์ จึงช่วย ลดมลภาวะในแหล่งน้ำ วิธีการนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใน การกำจัดน้ำเสียได้ ซึ่งจะมีต้นทุนต่ำ และสามารถเพิ่มผลผลิต สัตว์น้ำได้อีกทางหนึ่ง²

พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในการจัดการน้ำเสียในรูปแบบ ต่างๆ ส่งผลให้ประเทศไทยมีแนวทางในการจัดการน้ำเสียที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของประเทศไทย ทั้งมีความ เรียบง่าย และประหยัด นอกจากนี้ยังเป็นแรงบันดาลใจให้นักวิจัยไทยได้พัฒนากระบวนการจัดน้ำเสียเพิ่มขึ้น นับเป็น พระมหากรุณาธิคุณหาที่สิ้นสุดไม่ได้ที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการน้ำเสียเพื่อให้ประชาชนชาวไทย ได้มีสภาพแวดล้อมที่ดีต่อไป

อ้างอิง

1. สรรพศิลปศาสตราราชเว็บเพจเกษตรศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติ มหาราชภูมิพล พระชนมพรรษา 6 รอบ 2542. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ. เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <https://web.ku.ac.th/king72/2542-09/res01.html>.
2. สรรพศิลปศาสตราราชเว็บเพจเกษตรศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติ มหาราชภูมิพล พระชนมพรรษา 6 รอบ 2542. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <https://web.ku.ac.th/king72/2542-09/res06.html>.
3. มูลนิธิชัยพัฒนา (ม.ป.ป.). กังหันชัยพัฒนา. เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <http://www.chaipat.or.th/concept-and-theory-development/bile-alengm-waste.html>.
4. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) (ม.ป.ป.). "น้ำดีใส่น้ำเสีย" เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <http://km.rdpb.go.th/Knowledge/View/59>.
5. บ้านมหา. Maximum learning (7 มกราคม 2553.). การบำบัดน้ำเสียด้วยผักตบชวาแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <https://www.baanmaha.com/community/threads/29884->
6. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) (ม.ป.ป.). โครงการ บำบัดน้ำเสียบึงมักกะสัน. เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <http://km.rdpb.go.th/Project/View/6639>.
7. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) อ (ม.ป.ป.). โครงการแก้ไขปัญหา น้ำเสีย เมืองสกลนคร (หนองหาน). เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: <http://km.rdpb.go.th/Project/View/6944>.
8. มูลนิธิชัยพัฒนา (ม.ป.ป.). แหลมผักเบี้ย. เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: http://www.chaipat.or.th/site_content/40-17/48-8.html.
9. มูลนิธิชัยพัฒนา (ม.ป.ป.). กังหันชัยพัฒนา. เข้าถึงเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2016. เข้าถึงได้จาก: http://www.chaipat.or.th/site_content/19-248/18-chaipattana-water-turbine-develop.

ห้องปฏิบัติการตรวจวัดมลพิษจากยานพาหนะ คพ. พัฒนาระบบเครื่องมือและมาตรฐานวิธีการทดสอบสารมลพิษ

ห้องปฏิบัติการตรวจวัดมลพิษจากยานพาหนะ คพ. เป็นห้องปฏิบัติการกลางของประเทศไทย พัฒนาระบบเครื่องมือและมาตรฐานวิธีการทดสอบสารมลพิษจากรถยนต์ตามมาตรฐานไอเสียรถยนต์ ระดับยูโร 5-6 เป็นมาตรฐานสากล และเป็นหนึ่งในห้องปฏิบัติการด้านทดสอบไอเสียที่มีเครื่องมือที่ทันสมัยและมีขีดความสามารถในการดำเนินงานศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยียานยนต์และเชื้อเพลิงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ห้องปฏิบัติการตรวจวัดมลพิษจากยานพาหนะ คพ. มีหน้าที่ในการศึกษา วิจัย ค้นคว้าและพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางอากาศจากยานพาหนะงานศึกษาวิจัยตามโครงการต่างๆ ทั้งภายใน คพ. และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงอุตสาหกรรมภายใต้ พ.ร.บ. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้เป็นห้องปฏิบัติการกลางของประเทศไทย มีหน้าที่ในการทดสอบผลิตภัณฑ์รถยนต์ใหม่ที่เกิดขึ้นหรือนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และยังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสถานที่ในการตรวจปล่อยรถยนต์ที่มีมลพิษเกินค่ามาตรฐานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลอีกด้วย ปัจจุบันห้องปฏิบัติการฯ ได้

ทำการพัฒนาระบบเครื่องมือและมาตรฐานวิธีการทดสอบสารมลพิษจากรถยนต์ตามมาตรฐานไอเสียรถยนต์ ระดับยูโร 5-6 ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่บังคับใช้ทั่วโลกด้านการทดสอบสารมลพิษจากไอเสียรถยนต์ และเป็นหนึ่งในห้องปฏิบัติการด้านทดสอบไอเสียที่มีเครื่องมือที่ทันสมัยและมีขีดความสามารถในการดำเนินงานศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยียานยนต์และเชื้อเพลิงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้านระบบคุณภาพของห้องปฏิบัติการ ปัจจุบันได้รับการรับรองระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการทดสอบสาขา ยานยนต์ ISO 17025 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม และระบบคุณภาพ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 จากสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ (MASCI) ตามลำดับห้องปฏิบัติการฯ ได้ เริ่มให้บริการด้านงานทดสอบไอเสียรถยนต์ภายใต้โครงการศึกษาวิจัยต่างๆ และงานทดสอบสารมลพิษจากผลิตภัณฑ์ รถยนต์ใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 โดยมีจำนวนรถยนต์ตัวอย่างเฉลี่ย จำนวน 150 คันในแต่ละปีงบประมาณ ซึ่ง ห้องปฏิบัติการฯ สามารถนำเสนอรายงานได้จากการให้บริการทดสอบรถยนต์ภายใต้ประกาศกรมควบคุมมลพิษไปยัง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เฉลี่ยจำนวน 2 ล้านบาทต่อปี

นอกจากนี้ ในแต่ละปีมีผู้เชี่ยวชาญและศึกษาดูงานทั้งจากภายในและต่างประเทศ เฉลี่ยจำนวน 250-300 คน โดยห้องปฏิบัติการฯ ได้จัดโปรแกรมการศึกษาดูงานให้กับผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การบรรยายด้านการจัดการปัญหามลพิษจากยานพาหนะในประเทศไทย การนำชมห้องปฏิบัติการและสาธิตการตรวจวัดสารมลพิษจากรถยนต์ตามมาตรฐานไอเสียรถยนต์ใหม่และมาตรฐานไอเสียรถยนต์ใช้งาน ตลอดจนนำชมผลงานศึกษาวิจัยที่ดำเนินเสร็จแล้ว และงานศึกษาวิจัยที่อยู่ในระหว่างดำเนินการดำเนินงานในปัจจุบัน

คพ. ลงนามความร่วมมือจัดทำฐานข้อมูล ขยะพลาสติก

กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) โดย นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ และ สถาบันพลาสติก (สพต.) โดย นายเกรียงศักดิ์ วงศ์พร้อมรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันพลาสติก ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) เรื่อง “ความร่วมมือด้านการจัดทำฐานข้อมูลขยะพลาสติกของประเทศไทย” เพื่อสร้างแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนระบบในการจัดการกับขยะพลาสติก

คพ. จะจัดทำฐานข้อมูลขยะพลาสติก โดยใช้แนวคิด Material Flow Analysis ประกอบด้วย ปริมาณเม็ดพลาสติกชนิดต่าง ๆ ที่ผลิตและนำเข้าในประเทศไทย ปริมาณที่ใช้ในการแปรรูปเม็ดพลาสติกเป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์ซึ่งมีการใช้ครั้งเดียว ปริมาณขยะพลาสติกชุมชน ปริมาณขยะผลิตภัณฑ์พลาสติกชนิดต่าง ๆ ปริมาณการจัดเก็บ ปริมาณและสัดส่วนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ในรูปแบบต่าง ๆ ปริมาณและสัดส่วนการจัดการที่ถูกต้อง ปริมาณและสัดส่วนการจัดการที่ไม่ถูกต้อง ปริมาณและสัดส่วนที่อยู่ในหลุมฝังกลบ ปริมาณ และสัดส่วนที่คาดการณ์ว่าจะตกค้างในสิ่งแวดล้อมเช่นแม่น้ำและทะเล ฐานข้อมูลนี้ จะสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอระดับนานาชาติ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับเป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการขยะพลาสติกของไทยที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

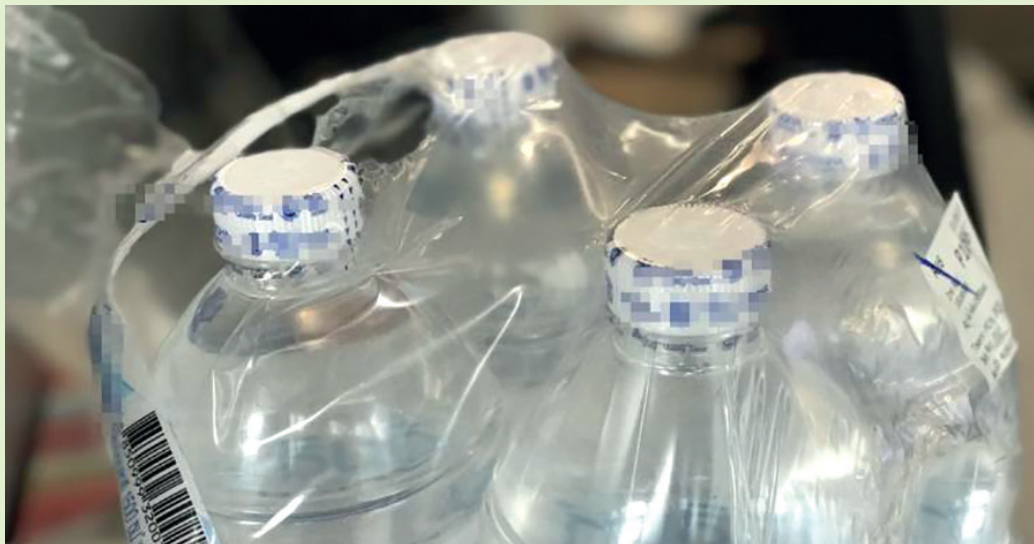
โดยปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 12 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือประมาณ 2 ล้านตัน ต่อปี มีการนำขยะพลาสติกกลับไปใช้ประโยชน์เฉลี่ยประมาณปีละ 0.5 ล้านตัน ส่วนที่เหลือ 1.5 ล้านตัน ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีฝังกลบหรือเตาเผา บางส่วนตกค้างอยู่ในสิ่งแวดล้อม ซึ่งขยะพลาสติกเหล่านี้ใช้เวลาย่อยสลายนานนับ 100 ปี ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว คพ. จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความร่วมมือในการดำเนินงานในครั้งนี้ จะส่งผลให้ประเทศไทยมีฐานข้อมูลขยะพลาสติกที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการสร้างแหล่งข้อมูลเพื่อสนับสนุนระบบในการจัดการกับขยะพลาสติก ที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงการทำงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงประเภทและปริมาณเพื่อนำไปต่อยอดในทางธุรกิจของภาคเอกชน ซึ่งจะทำให้การจัดการกับขยะพลาสติกภายในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

gdb.voanews.com

ผู้ประกอบการผลิตน้ำดื่ม เลิกใช้แคปซีลมากขึ้น ประชาชนตระหนักผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และเอกชน สถาบันการศึกษา ร่วมใจเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (แคปซีล) ประชาชนเข้าใจและตระหนักผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหันมาซื้อน้ำดื่มที่ไม่มีแคปซีลมากขึ้น ตั้งเป้าบริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มทั้งหมดเลิกใช้แคปซีล ภายในปี 2562

sapparot.co/2017/06/13/cancelled-cap-seal

ประเทศไทยมีการผลิตขวดพลาสติกน้ำดื่มประมาณ 4,400 ล้านขวดต่อปี มีสัดส่วนการใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (แคปซีล) ร้อยละ 60 หรือประมาณ 2,600 ล้านขวด ก่อให้เกิดขยะพลาสติก 2,600 ล้านชิ้นต่อปี (ประมาณ 60%) หรือคิดเป็นน้ำหนักประมาณ 520 ตันต่อปี ความยาว 260,000 กิโลเมตร คิดเป็นความยาวรอบโลก 6.5 รอบ ซึ่ง คพ. ได้ตระหนักถึงปัญหาปริมาณขยะพลาสติกที่เพิ่มขึ้นและปัญหาแคปซีลขวดน้ำดื่ม ซึ่งเป็นขยะที่มีขนาดเล็ก เบา จัดเก็บยาก และกระจัดกระจายปะปนในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชน จึงดำเนินการขับเคลื่อนการเลิกใช้แคปซีลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิต ภาครัฐ และเอกชน ทั้งการลงนามบันทึกความร่วมมือ และการประชาสัมพันธ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ความคืบหน้าการเลิกใช้แคปซูลขวดน้ำดื่ม มีบริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มบริษัทใหญ่ที่ไม่ใช้แคปซูลแล้ว ได้แก่ บริษัท โคคา-โคลา (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เอ็ม วอเตอร์ จำกัด, บริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด, บริษัท ซีโน-แปซิฟิก เทรดิง (ไทยแลนด์) จำกัด, บริษัท ทีบีโก้ เอฟแอนด์บี จำกัด, บริษัท ทีทีซี น้ำดื่มสยาม จำกัด, บริษัท เป๊ปซี่-โคล่า (ไทย) เทรดิง จำกัด และบริษัท ทิพย์วารินวัฒนา จำกัด สำหรับบริษัทและองค์กรที่ดำเนินการเลิกใช้แคปซูล ในปี 2560 ได้แก่ บริษัท คาราบาวแดง จำกัด (น้ำดื่มตราคาราบาว) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งในส่วนที่มหาวิทยาลัยผลิตเองและร้านค้าในมหาวิทยาลัย ในส่วนของประชาชนผู้บริโภคก็มีความเข้าใจว่าแคปซูลไม่ได้รับรองความสะอาดของน้ำดื่ม และตระหนักในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หันมาบริโภคน้ำดื่มที่ไม่มีแคปซูลมากขึ้น

ในส่วนแผนการดำเนินงานต่อไป คพ. จะนำข้อเสนอของภาคเอกชนบางรายที่ขอยืดระยะเวลาการเลิกใช้แคปซูล มากกว่า 1 ปี โดย คพ.จะร่วมกับสถาบันพลาสติก กลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติก สมาคมอาเซียน ไวนิล เคาน์ซิล ศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาประกอบการกำหนดระยะเวลาการเลิกใช้แคปซูลให้เหมาะสม ซึ่งจะหารือในที่ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการเลิกใช้แคปซูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ 1.บริษัทผู้ผลิตน้ำดื่ม อย่างน้อย 50% ของบริษัทผู้ผลิตน้ำดื่ม เลิกใช้แคปซูลภายในปี 2561 และ 2.บริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มทั้งหมด เลิกใช้แคปซูล ภายในปี 2562 นางสุณี กล่าว

ด้าน นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายบริหารและความยั่งยืน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวว่า ทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนโยบายลดพลาสติกใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง และเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่ที่ธรรมศาสตร์ไม่จำหน่ายน้ำดื่มที่มีแคปซูลแล้ว โดยทางร้านค้าจะจำหน่ายน้ำดื่มของธรรมศาสตร์เป็นหลักซึ่งน้ำดื่มของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่มีแคปซูล คาดว่าสิ้นปี 2560 แคปซูลที่ธรรมศาสตร์จะหมดไป มหาวิทยาลัยได้แจกกระบอกน้ำและถุงผ้าให้กับนักศึกษาในวันปฐมนิเทศเพื่อลดการเกิดขยะพลาสติก ซึ่งเริ่มแจกมาเป็นเวลา 4 ปีแล้ว และติดตั้งเครื่องกรองน้ำดื่มอย่างเพียงพอ

➔ วันที่ 31 ตุลาคม 2560 พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รมว.ทส.) เป็นประธานและสักขีพยาน ในพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในด้านการป้องกันภัยคุกคามทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และรักษาสุขภาพจากบุหรี่ปริเวณพื้นที่ชายหาด และนายวิจารณ์ สิมาฉายา ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมเป็นสักขีพยาน ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

➔ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2560 นางสาววนิช สาวาโย ผู้อำนวยการส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ตัวแทนกรมควบคุมมลพิษ ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การลดขยะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง” ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) กับผู้ประกอบการร้านค้าทั้ง 25 ร้าน ภายใน มธ. ทำพระจันทร์ ณ ตึกโดม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์

➔ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2560 ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เข้าร่วมพิธีลงนามข้อตกลงในการดำเนินโครงการ Asia Pacific Green Public Procurement Partnership Project ระหว่างกรมควบคุมมลพิษ กับ สถาบันเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อม สาธารณรัฐเกาหลี (KEITI) ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก KEITI สาธารณรัฐเกาหลี และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ภายใต้กรอบการทำงานสิบปีว่าด้วยการผลิตและบริการที่ยั่งยืน (10 YFP on SCP) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและหลากหลายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และองค์ความรู้ด้านการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและหลากหลายสิ่งแวดล้อม

➔ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2560 นางสาวรณมา เตียรธ์สุวรรณ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) นำคณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ คพ. เข้าร่วมการประชุมอาเซียน เรื่อง การลดปริมาณขยะทะเลในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN conference on Reducing Marine Debris in ASEAN Region 2017) ณ จังหวัดภูเก็ต โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) เป็นเจ้าภาพ และ คพ. ได้ร่วมจัดนิทรรศการประกอบด้วย เรื่อง ขยายหาดติดดาว การลดใช้พลาสติกหุ้มฝาขวด และนโยบายการจัดการขยะมูลฝอย

ที่ประชุม อนุสัญญามินามาตะฯ ตระหนักการเผาในที่โล่งปล่อยปรอทกระทบสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเข้าร่วมประชุมรัฐภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท สมัยที่ 1 แสดงให้ความสำคัญในการจัดการสารเคมีและของเสียอย่างถูกต้องเพื่อปกป้องสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ยืนยันไม่มีการทำเหมืองแร่ปรอท และที่ประชุมเห็นว่าการเผาในที่โล่งเป็นหนึ่งในปัญหาการปล่อยปรอทที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ หรือ United Nation Environment Programme (UNEP) ได้จัดการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท สมัยที่ 1 ขึ้น เมื่อปลายเดือนกันยายน ที่ผ่านมา ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส มีสมาชิกเข้าร่วมทั้งสิ้น 83 ประเทศ โดยที่ประชุมได้ตระหนักถึงแนวทางด้านเทคนิคและแนวทางปฏิบัติทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด โดยมีพลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รมว.ทส.) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุม

พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รมว.ทส. ได้เข้าร่วมพิธีเปิดการประชุม และกล่าวถ้อยแถลงในนามประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญอย่างมากในการจัดการสารเคมีและของเสียอย่างถูกต้องเพื่อปกป้องสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยเหตุนี้การจัดการปรอทจึงจะเป็นประเด็นสำคัญอันดับแรกของประเทศไทยในแผนยุทธศาสตร์สารเคมีแห่งชาติฉบับถัดไป (ค.ศ. 2018 - 2026) ที่จะช่วยผลักดันการดำเนินงานด้านการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายของประเทศ ร่วมกับการอนุวัติตามอนุสัญญาบาเซล อนุสัญญารอตเตอร์ดัม และอนุสัญญาสตอกโฮล์ม ซึ่งดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว และประเทศไทยประสบความสำเร็จในการยกเลิกการใช้ปรอทในกระบวนการคลอรีน-แอลคาไล การป้องกันการใช้ปรอทในการทำเหมืองแร่ทองคำพื้นบ้านและขนาดเล็ก และไม่มีการทำเหมืองแร่ปรอท

ในที่ประชุมมีความเห็นว่าการเผาในที่โล่งเป็นหนึ่งในปัญหาการปล่อยปรอทที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเชิญชวนให้ภาคีจัดส่งข้อมูลการปลดปล่อยปรอทจากกิจกรรมการเผาในที่โล่ง และระบุแหล่งกำเนิดด้านการปลดปล่อยปรอทที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศให้เร็วที่สุด กับสำนักเลขาธิการเฉพาะกาลฯ พร้อมทั้งร้องขอให้สำนักเลขาธิการเฉพาะกาลฯ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปลดปล่อยปรอทจากการเผาขยะในที่โล่ง รวมถึงข้อมูลจากทำเนียบการปลดปล่อยปรอทและการประเมินมลพิษจากการปลดปล่อยปรอทเบื้องต้น และการตรวจวัดการปลดปล่อยปรอทของภาคี รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการพัฒนาโดยอนุสัญญาบาเซลและสตอกโฮล์ม จัดทำรายงานจากภาคีและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เกี่ยวกับการเสริมสร้างขีดความสามารถ ความช่วยเหลือด้านเทคนิค และการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยเฉพาะจากประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับพิจารณาในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ สมัยที่ 2 ระหว่างวันที่ 19 - 23 พฤศจิกายน 2560 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ต่อไป

www.thaihealth.or.th

คณะผู้จัดทำ

- ที่ปรึกษา • นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ • นางสาวรณมา เตียรร์สุวรรณ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
 • นางสาวชिरา แสงศรี เลขานุการกรม
- บรรณาธิการ • นายนิชร คงเพชร
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ • นางสาวชมพูนุท ทับทิมชัย • นายฉวีวิน บุญมี • นายสรพรพลสิทธิ์ เยาวสกุลมาศ • นางสาวอัสมา สันนัง
- กองบรรณาธิการ • นางสาวพันธน์สร์ พงษ์ขวัญ • นายไพรัช รามเนตร • นางพิดาลัด วงศ์พานิช
 • นายธนาภิสิทธิ์ ชิดเชื้อ • นางสาวปิ่นทอง ต้อนรับ • นางกรรณิกา เอี่ยมศิริ

ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารกรมควบคุมมลพิษ

ให้บริการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ
เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540

สามารถขอรับเอกสารข้อมูลได้ที่ ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารกรมควบคุมมลพิษ
อาคารกรมควบคุมมลพิษ ชั้น 1

โทร 02-298-2070-2 หรือ <http://pcd.go.th>

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2298 2066-9 โทรสาร 0 2298 5378 <http://pcd.go.th>

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538

ไปรษณีย์สามเสนใน

เรียน